

# Natura 2000-handleplan 2016–2021

## *Dråby Vig*

Natura 2000-område nr. 29

Habitatområde H29

Fuglebeskyttelsesområde F26



## Kolofon

Titel: Natura 2000 handleplan 2. planperiode 2016-2021 for Natura 2000 område nr. 29 Dråby Vig  
Udgiver: Morsø Kommune

År: 2016

Forsidefoto: Sdr. Dråby, fotograf Anja Sørensen

Øvrige fotos: fotograf Anja Sørensen

Kort: © Pitney Bowes

Må citeres med kildeangivelse.



## Indholdsfortegnelse

Resumé .....	4
Baggrund .....	5
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan .....	7
Indsatser fordelt på aktør .....	11
Prioritering af den forventede indsats .....	12
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse.....	13
Bilag 1: Resumé af Naturstyrelsens drifts- og plejeplan .....	14
Bilag 2: Indsatsprogram og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan.....	17
Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag .....	18



**Kystskrænt Alsted**

## Resumé

Handleplanen for Fuglebeskyttelsesområdet Dråby Vig beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

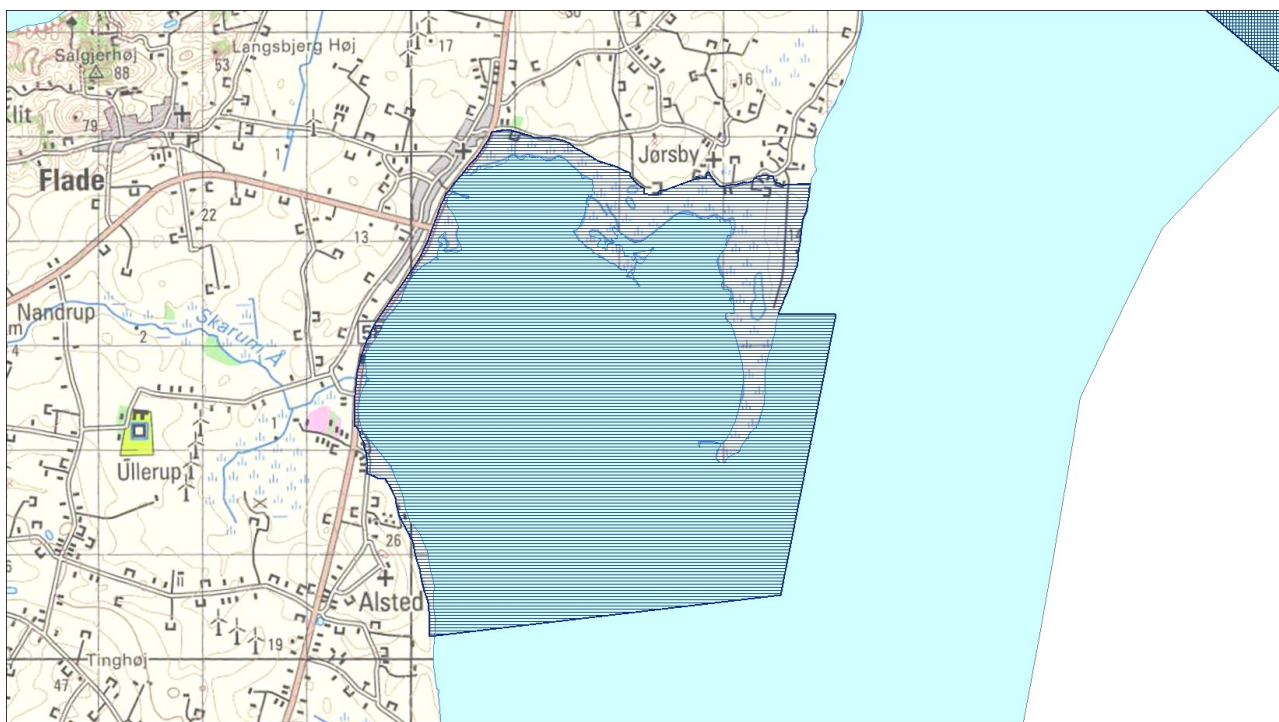
Målet er at arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus. Dette søges opnået ved at bevare og fremme bestandene af de fuglearter, området er udpeget for at beskytte. Det drejer sig om arterne klyde, havterne og hjeje. Der skal især arbejdes med at sikre egnede levesteder for disse arter gennem en hensigtsmæssig drift og pleje. Strandengene har en god hydrologi og en fin struktur, men mangler flere steder pleje, eller græsses for ekstensivt

Handleplanen for Habitatområdet Dråby Vig beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2021.

Målet er at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus. Dette søges opnået ved at bevare og fremme de naturtyper og arter, som området er udpeget for at beskytte. Målet er at sikre det store lavvandede fjordområde og de sammenhængende kystnaturtyper, så de udgør et stort og sammenhængende område med robuste naturarealer og artsbestande, herunder med en særlig indsats for de prioriterede naturtyper surt overdrev, kalkoverdrev, kildevæld og lagune. Strandeng, surt overdrev og spættet sæl er særligt udbredt i dette område, og handleplanen skal ligeledes sikre disse mod tilbagegang.

Indsatsen i denne planperiode er rettet mod en sammenbinding af spredte naturtypeforekomster, pleje af alle de lysåbne naturarealer samt bekæmpelse af den invasive art rynket rose.

Indsatsen udføres af lodsejere i området og gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.



## Baggrund

Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Natura 2000-planerne 2016-2021 har fokus på:

- Sikring af naturpleje
- færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2009-2015
- sammenhæng i naturen
- levesteder for ynglefugle og bekæmpelse af invasive arter.

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Morsø Kommune på grundlag af Natura 2000-planen for Natura 2000 område nr. 29; Dråby Vig.

Naturplanen fastsætter i indsatsprogrammet retningslinjerne for indsatsen i planperioden, for de enkelte Natura 2000 områder. Disse retningslinjer kan ses i bilag 2.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Miljøstyrelsen, og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat. Kommunerne og Miljøstyrelsen er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-område, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne drifts- og plejeplaner. Naturstyrelsen Thy ønsker selv at udarbejde drifts- og plejeplaner for egne arealer, og resumé af denne plan kan ses i bilag 1.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 1251 af 29. september 2016), bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevarerministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

### **Biogeografiske regioner**

Natura 2000 område nr. 29 har arealer i den kontinentale biogeografiske region. Staten skal indberette oplysninger om gunstig bevaringsstatus for alle naturtyper og arter til EU. Det gøres for hver biogeografisk region. Statens Natura 2000 plan for område 16 forholder sig ikke til de biogeografiske regioner. Derfor er der heller ikke taget hensyn til det i denne handleplan.

### **Strategisk miljøvurdering**

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (lovbekendtgørelse nr. 425 af 18. maj 2016). For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Handleplanerne har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.



Trævlekrone, Dråby Vig

## Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

**Tabel 1. Følgende projekter er finansieret via kommunens egne midler eller DUT-midler:**

Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Rydning af rynket rose	0,6 ha realiseret	2,9 ha planlagt
Indsats mod forstyrrelse	Realiseret gennem opsætning af skilt	

**Tabel 2. Følgende projekter er finansieret gennem landdistriktsmidler og er faciliteret af kommunen:**

Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Hegning og pleje af græs- og naturarealer	0	154 ha oplyst om ordningen
Rydning	0	154 ha oplyst om ordningen og forundersøgelse gennemført

Der er igangsat en indsats for hensigtsmæssig drift og pleje af arealerne, i kraft af en kortlægning og planlægning for rydning af tilgroede naturområder. Rynket rose har gjort sit indtog flere steder, og der er dels foretaget en indledende rydning af kolonier på offentlige arealer, ligesom der er planlagt for rydning på yderligere arealer med store forekomster af arten. Der er planlagt et større hegningsprojekt med henblik på at få iværksat og opretholdt pleje på lysåbne arealer. Der er opnået stor tilslutning til dette hegningsprojekt, og der vil derfor i 2. planperiode blive søgt realisering af projektet.

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

**Tabel 3. Samletabel over kommunens realiserede indsats i 1. planperiode:**

Forventede metoder og forvaltningstiltag	Skønnet behov for indsats iht. Handleplan 2010-2015	Realiseret	Til opfyldelse af retningslinje*
<b>Lysåbne naturtyper</b>			
Rydning af uønsket opvækst	Ca. 2 ha	0,6 ha	1.7
Forbedring af hydrologi	Ca. 0,5 ha	0	1.2
Græsning, høslæt, afskrælning eller afbrænding	Ca. 178 ha	0	1.3, 1.5, 1.6,
<b>Ny habitatnatur</b>			
Udvidelse af naturtyper	Ca. 1 ha	Kan ikke opgives – se forklarende afsnit side 8	2.1, 4.1

\* Se generelle og konkrete retningslinjer i den statslige Natura 2000-plan for perioden 2010-2015

## Ændring af habitatnatur i 1. handleplan i forhold til nyeste DEVANO kortlægning<sup>1</sup>

I 2010-2011 blev der gennemført en ny og mere detaljeret kortlægning af habitatnatur i samtlige Natura 2000-områder. Handleplanen for 1. planperiode (2010-2015) bygger på kortlægningen fra 2004 – 2006. Metodeændringer i naturregistreringen mellem disse to kortlægninger har medført forskelle i naturtyperegistreringen, som ikke afspejler reelle ændringer i naturtilstanden. En sammenligning af resultaterne fra kortlægningerne i 2004-06 og 2010-12 kan derfor vise, at der tilsyneladende er sket markante udsving både i antallet af naturtyper, deres arealer og deres tilstand. Disse udsving repræsenterer dog kun i få tilfælde reelle, naturmæssige ændringer. I mange tilfælde er udsvingene et resultat af større detaljeringsgrad og metodemæssige ændringer i kortlægningen.

I første planperiode var det målsat at øge arealet med surt overdrev med 1 ha. Det samlede areal med lysåbne habitatnaturtyper er ifølge basisanalysen øget fra 166 til 177 ha. Dette afspejler i højere grad en mere præcis afgrænsning end en reel udvikling i naturområderne.

En samlet oversigt over naturtyperne i området kan ses i bilag 3.

Arealet med surt overdrev er gået tilbage i løbet af 1. planperiode. Ifølge basisanalysen skyldes denne tilbagegang at der er sket en ændring af registreringen af naturtypen strandeng, således at mosaikforekomster medregnes i denne naturtype. Det betyder, at nogle områder der tidligere var kortlagt som surt overdrev nu er registreret som strandeng. Der er således ikke tale om en egentlig tilbagegang af naturtypen. Strandvold med flerårige planter og grå/grøn klit er nye naturtyper i Natura 2000 området, der ikke var med i den gamle kortlægning. Naturtypen grå/grøn klit ligger på Naturstyrelsens areal.



Dråby Vig syd for molen

---

<sup>1</sup> Tallene i dette tekststykke omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner.



## Behov for indsatser

Natura 2000-planen for Dråby Vig, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan kan ses i bilag 2, mens naturtyper og arter på udpegningsgrundlag fremgår af bilag 3. På baggrund af dette har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Hvor igangsatte indsatser fra handleplanen for planperioden 2010-2015 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

**Tabel 4. Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne\***

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper*	Rydning af uønsket opvækst	0	Ca 5,5 ha	Ca 5,5 ha
	Forbedring af hydrologi	0	Op til 26 ha	Op til 26 ha
	Græsning eller høslæt	57,5 ha	Op til 117 ha	Op til 174,5 ha
Sammenbinding af naturtyper		0	0	0
Ny habitatnatur		0	Op til 10 ha	Op til 10 ha

\* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne drifts- og plejeplaner. Se bilag 1.

Der ligger ikke isolerede øer af natur i området, og al registreret natur er sammenhængende. Det vurderes derfor, at der ikke er behov for en særlig indsats for sammenbinding af naturtyper.

Der er ikke opgjort et konkret areal til etablering af ny habitatnatur. Der er i den oprindelige kortlægning tegnet større områder med omdriftsarealer ind som potentiel ny natur. Morsø Kommune vurderer, at der potentielt vil kunne udvikle sig rigkærnatur på nogle af de arealer der i første planperiode er indhegnet. Det drejer sig om ca. 10 ha. Det forudsætter dog også optimale hydrologiske forhold.

Der samlede behov for rydning er opgjort til ca. 5,5 ha. Det drejer sig dels om den østvendte kystskrænt (kalkoverdrev) på Buksør Odde, samt på en strandeng i den sydlige del af området. Der er planlagt en indsats på ca. 3,5 ha på engen i den sydlige del af området, hvor der er indgået aftale med lodsejer om rydning og hegning, og vil blive søgt om tilskud i 2016.

En del af arealet med strandeng og hele arealet med rigkær vurderes negativt påvirket af nogen afvanding. For forbedring af naturtilstanden er der behov for forbedring af de hydrologiske forhold. Der er i 1. planperiode ikke foretaget en indsats for forbedring af hydrologiske forhold, og der er endnu ikke planlagt en indsats. Der vil i løbet af anden planperiode blive undersøgt for mulighederne for forbedring af hydrologiske forhold på arealer, hvor det skønnes muligt at opnå en naturmæssig gevinst derved.

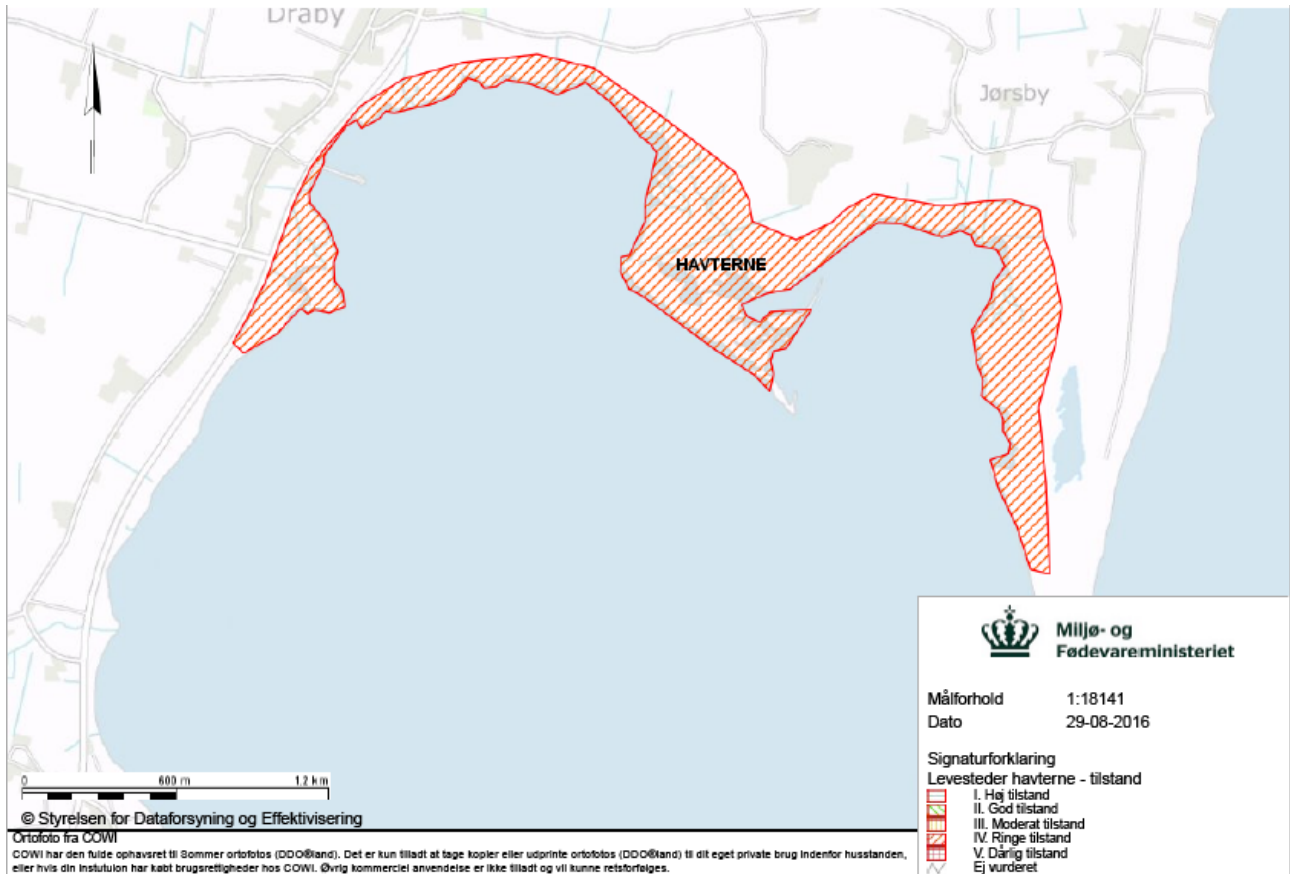
Græsningsindsats er opgjort på baggrund af arealer med MVJ-tilskud. Alle tilskud ophører dog i planperioden, men det forventes, at de fornyes. Der er desuden planlagt etablering af et større hegnsprojekt, hvor alle indhegnede arealer vil blive afgræsset i overensstemmelse med græsningsaftale indgået mellem lodsejere, dyreholdere og Morsø Kommune, som har faciliteret hegnsprojektet.

Klyde og havterne er ynglefugle i området, som er i tilbagegang. Deres potentielle levesteder overlapper, men særligt for havterne vurderes levestedet i den nordlige del af vigen at være i ringe tilstand, som følge af tilgroning, se nedenstående kort. For klyden vurderes især prædation at udgøre en trussel.

Der er ingen specifik indsats for arter, udover indsatsen for naturtyperne. Denne indsats forventes i væsentligt omfang at bidrage til at sikre egnede levesteder for arterne. Som eksempel kan nævnes et kommunalt ejet areal, der af lokale er blevet brugt til hundeluftning, og som er kortlagt som muligt levested for havterne og klyde. Dette areal er planlagt indhegnet i 2. planperiode, hvilket forventes at nedsætte færdslen på arealet betydeligt.

Desuden er der fastsat reservatbestemmelser for vildtreservatet Dråby Vig, som regulerer jagt og færdsel i området, heraf 70 ha på landjord.

Morsø Kommune har i første planperiode opsat skiltning i området.



## Indsatser fordelt på aktør

I Natura 2000-planens indsatsprogram er der retningslinjer, hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvem der følger op på retningslinjerne. Det drejer sig om følgende retningslinje:

- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtypen strandeng med fokus på arealer med en forekomst på over 10%

Det kan både være handleplanmyndighederne og offentlige lodsejere, der skal følge op på disse retningslinjer. Derfor angiver tabel 5 den aftalte opgavefordeling mellem handleplanmyndighederne og de offentlige lodsejere i Natura 2000-området.

**Tabel 5. Fordeling af opgaver mellem handleplanmyndighed og offentlige lodsejere**

Indsats	Morsø Kommune	Naturstyrelsen Thy	Total
<b>Generelle retningslinjer</b>			
Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje, samt sikre egnede levesteder for områdets arter.	174,5	35,6	210,1 ha
Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet og igangsatte Life-projekter fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.	Op til 26 ha	0	Op til 26 ha
Genrydning af uønsket opvækst.	0,6	0	0,6
<b>Specifikke retningslinjer</b>			
Rydning af invasive arter	Op til 5,5 ha	27,5 ha	Op til 33 ha



**Dråby Vig syd for molen**

## Prioritering af den forventede indsats

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se tabel 4 og 5). Nedenstående prioriteringsliste afspejler således Morsø Kommunes vurdering af hvorledes der mest effektivt kan opnås målopfyldelse ud fra denne behovsopgørelse, og dermed også den forventede tidsfølge af indsatsen:

1. Etablering af effektiv drift og pleje på arealer i ugunstig bevaringsstatus ved gennemførelse af planlagte hegns- og rydningsprojekter.
2. Sikring af effektiv opfølgning på indsats mod invasive arter igangsat i første planperiode
3. Dialog med lodsejere om mulighed for forbedring af hydrologi på potentielle rigkærs arealer.

Alle tiltag vil blive udført i tæt dialog og samarbejde med de berørte lodsejere ved frivillige aftaler. Indsatsen forventes at være fordelt over hele Natura 2000 områdets geografiske udstrækning. Herudover vil kommunen sikre, at der så vidt mulig planlægges for at opnå synergi mellem Natura 2000- og Vandplanindsatsen.



Liden tusindgylden, Buksør Odde

## Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Morsø Kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i tabel 6, og i den forbindelse tager kommunen en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

**Tabel 6. Forventet plan for interessentinddragelse**

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan
Orientering af Grønne Råd om projektstatus	Kommunerne afholder møder 2 gange årligt	Hele planperioden
Orienteringsmøde med lodsejere og dyreholdere interesserede i rydnings- og hegningsprojekt i området	Invitation til temaaften	2016
Græsningsaftaler med lodsejere og dyreholdere i hegn- og rydningsprojekt	Udarbejdelse af græsningsaftaler i dialog med lodsejere og dyreholdere.	2016
Dialog med relevante lodsejere om forbedring af hydrologi og rydning	Direkte kontakt til lodsejere	Sidste halvdel af planperioden

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår eller hvorvidt projekterne fysisk bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.



Heste på strandeng, Dråby Vig.

## Bilag 1: Resumé af Naturstyrelsens drifts- og plejeplan

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og arters levesteder: strandeng, surt overdrev og spættet sæl samt trækfuglen hjejle og ynglefuglene klyde og havterne.

Natura 2000-området har et areal på 1.678 hektar. Området består primært af store lavvandede fjordområder, der afgrænses mod land af strandene rundt om vigen og mod øst af den godt to kilometer lange Buksør Odde. Kystzonen består af sandet bund med en jævn overgang til strandens sump- og græsvegetation. Ved spidsen af Buksør Odde findes et kystparti med stenet bund, som er en del af et krumodde-system. De store arealer med strandene er vigtige for en række ynglefugle, bl.a. klyde og havterne og de lavvandede områder i Dråby Vig udgør en vigtig rasteplass for lysbuget knortegås. I efterårsmånederne raster store flokke af vadefugle på strandene.

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtypen strandeng med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.

**Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen**

Lysåbne naturtyper (ha)		
	naturtype	Total
1330	Strandeng	14,4
2130	Grå/grøn klit	1,0
1220	Strandvold med flerårige	3,7
6230	Surt overdrev	16,5
<b>Hovedtotal</b>		<b>35,7</b>

### Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i de følgende tabeller.

**Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper**

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	1220	Strandvold med flerårige	Naturtypebevarende pleje	3,7
	1330	Strandeng	Naturtypebevarende pleje	11,0
			Naturtypebevarende pleje	3,4
	6230	Surt overdrev	Naturtypebevarende pleje	16,5
	2130	Grå/grøn klit	Naturtypebevarende pleje	1,0

**Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper**

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	1220	Strandvold med flerårige	Græsning	Eksisterende	3,7
	1330	Strandeng	Græsning	Eksisterende	14,4
			Bekæmpelse af invasive arter	Nyt	11,0
	6230	Surt overdrev	Græsning	Eksisterende	16,5
			Bekæmpelse af invasive arter	Nyt	16,5
	2130	Grå/grøn klit	Græsning	Eksisterende	1,0

**Tabel IV: Planlagte enkeltstående plejetiltag for lysåbne naturtyper**

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	1220	Strandvold med flerårige	Hegning	Eksisterende	3,7
	1330	Strandeng	Hegning	Eksisterende	14,4
	6230	Surt overdrev	Hegning	Eksisterende	16,5
	2130	Grå/grøn klit	Hegning	Eksisterende	1,0

I tabel III og IV er der en opdeling i to kategorier "Eksisterende" og "Nyt":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

### Særlig indsats for arter

Plejen af områdets lysåbne naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget.

Af hensyn til klyde, havterne og hjejle bliver der forsat græsset. Naturstyrelsen planlægger ikke yderligere indsats for stavsvild, spættet sæl og odder end de plejetiltag, der er oplyst under plejeplanerne for de lysåbne naturtyper.

### **Forventningen til den samlede indsats**

Den samlede indsats for naturtyper og arter på styrelsens arealer forventes at medføre, at:

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til tilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres tilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås tilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af naturtyperne stabiliseres eller øges.
- For arter uden tilstandsvurderingssystem og for deres levesteder er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.
- De kortlagte levesteder for havterne og klyde inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
- Natura 2000-området, skal bidrage til at sikre levesteder for en levedygtig bestand på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levesteder for arten hjejle som trækfugl i området sikres eller øges, således at der findes egnede raste- og fødesøgningssteder for arten. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.



## **Bilag 2: Indsatsprogram og sammendrag af den statslige Natura 2000-plan**

### ***Generelle retningslinjer***

1. Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
2. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.
3. Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
4. Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet og igangsatte Life-projekter fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.
5. Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

### ***Område specifikke retningslinjer***

1. Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtypen strandeng med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.

### Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område bestående af habitatområde H29 og fuglebeskyttelsesområde F26

**Tabel 6. Naturtyper på udpegningsgrundlaget 1\***

Naturtype nr.	Naturtype navn	ha
6210	Kalkoverdrev	1,8
7230	Rigkær	5,3
1330	Strandeng	134,5
1220	Strandvold med flerårige planter	10
6230	Surt overdrev	22,9
I alt*		174,5

\* Omfatter ikke offentlige arealer hvor ejeren gennemføre Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan.

#### Arter på udpegningsgrundlaget.

- Stavsild (1103)
- Spættet sæl (1365)
- Odder (1355)

#### Fugle på udpegningsgrundlaget.

##### Ynglefugle:

- Klyde
- Havterne

##### Trækfugle:

- Hjejle

Der er foretaget en kortlægning og tilstandsvurdering af følgende naturtyper i Natura 2000-området:

**Tabel 7. Naturtilstand/skovtilstand af kortlagte naturtyper\***

Naturtype nr.	Naturtype navn	Naturtilstand					I alt
		I	II	III	IV	Ingen tilstand	ha
6210	Kalkoverdrev			1,8 ha			1,8
7230	Rigkær	1	4,3				5,3
1330	Strandeng	48,8	63,1	7,5	15		134,4
1220	Strandvold med flerårige planter		3,8	6,2			10
6230	Surt overdrev		22,9				22,9
I alt*		49,8	94,1	15,5	15		174,4

\* Omfatter ikke offentlige arealer hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan. Der er desuden kortlagt 12 ha umatrikuleret strandeng og strandvold med flerårige planter, disse arealer er heller ikke medtaget i tabellen.